

Vaikeuksissa olevan yrityksen tukemisen rajoitukset ja määritelmä EU:n valtioneukisäännöissä

Miksi viranomaisen on tarkistettava, ettei yritys ole vaikeuksissa oleva yritys?

Kannattamattomien yritysten poistuminen markkinoilta on tavanomainen osa markkinoiden toimintaa, ja niiden tukeminen valtion toimenpitein voi vääristää kilpailua merkittävästi. Tämän takia valtiontuen myöntäminen vaikeuksissa oleville yrityksille on EU:n valtioneukisääntelyn puitteissa mahdollista ainoastaan hyvin rajoitetuissa tilanteissa. Esimerkiksi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (651/2014) 1 artiklan 4 c -alakohdassa nimenomaisesti kielletään tuen myöntäminen vaikeuksissa olevalle yritykselle lukuun ottamatta tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamista. Vastaavasti vaikeuksissa olevien yritysten tukeminen on kielletty lukuisissa muissa valtioneukia koskevissa tiedonannoissa ja suuntaviivoissa.

EU:n valtioneukisääntöjen näkökulmasta vaikeuksissa olevien yritysten tukeminen on mahdollista pelastamis- ja rakenneuudistustukia koskevien valtioneukisuuntaviivojen (komission tiedonanto 2014/C249/01) perusteella¹. Tällainen tuki täytyy ilmoittaa komissiolle ennalta ja tuelle täytyy saada komission hyväksyntä ennen sen täytäntöönpanoa. Yleisen de minimis -asetuksen (2023/2831) perusteella tukea voidaan myöntää vaikeuksissa olevalle yritykselle ilman komission ennakkohyväksyntää, ei kuitenkaan lainoina tai takauksina. Vaikeuksissa olevaa yritystä voidaan rahoittaa sellaisin toimenpitein, joiden markkinaehtoisuus voidaan osoittaa ennen toimenpiteen toteuttamista. Eräitä poikkeusolojen tukia voidaan myös myöntää vaikeuksissa oleville yrityksille, esimerkiksi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 50 artiklan mukainen tuki tiettyjen luonnonmullistusten aiheuttaman vahingon korvaamiseksi.

Käytännössä viranomaiset joutuvatkin valtioneukia myöntäessään aina arvioimaan, onko tuettava yritys vaikeuksissa EU:n valtioneukisäännöissä määritellyllä tavalla.

Tämän muistion tarkoituksena on esitellä ja selkeyttää valtioneukisääntöjen vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmää ja niitä reunaehtoja, joita tukia myöntävien viranomaisten on otettava huomioon tuen myöntöprosessissa. Muistiota laadittaessa on hyödynnetty komission antamaa tulkintaohjeistusta vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmästä. Muistiota päivitetään tarvittaessa, jos komission tai EU-tuomioistuimen asiaa koskeva ratkaisukäytäntö antaa siihen aihetta.

Muistio toimii yleisenä tausta-aineistona, eikä se ole tukiviranomaisia sitova tyhjentävä ohje. Tukea myöntävä viranomainen on itse viime kädessä vastuussa EU:n valtioneukisääntöjen huomioimisesta.

¹ Suuntaviivojen mukainen tuki voi olla luonteeltaan lyhytaikaista lainoina tai takauksina myönnettyä maksuvalmistukea (ns. pelastamistuki tai väliaikainen rakenneuudistustuki) sekä rakenneuudistustukea, jolla tavoitellaan yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttamista.

Vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä - milloin yritys on vaikeuksissa?

Vaikeuksissa olevana pidetään EU:n valtioneuvoston päätöksissä yleisesti ottaen yritystä, jonka toiminnan katsotaan loppuvan lähes varmasti lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä ilman viranomaisten tukitoimia. Valtioneuvoston päätöksissä on määritelty yksityiskohtaiset kriteerit, joiden nojalla yrityksen katsotaan olevan vaikeuksissa. Kriteerit on esitetty pelastamis- ja rakenneuudistustuen suuntaviivojen jaksossa 2.2. sekä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 kohdassa². Kriteerit perustuvat yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin.

Yleistä:

- Yrityksen tilannetta arvioidaan vaikeuksissa olevan yrityksen kriteerien valossa aina **tuen myöntämisen yhteydessä** eli tilanteessa, jolloin yritys saa viranomaiselta laillisen oikeuden tukeen. Yrityksen taloudellisella tilanteella esimerkiksi tuen maksuuskellä ei ole siten merkitystä kriteerien soveltamisen kannalta.
- Vaikeuksissa olon kriteerit perustuvat yrityksen taloudellisiin tunnuslukuihin, ja lähtökohtaisesti niiden todentaminen edellyttää yrityksen tilinpäätösasiakirjojen läpikäyntiä (viimeinen vahvistettu tilinpäätös).
- Verotukien erikoistapauksessa riittävänä menettelynä pidetään, että tukea myöntävä viranomainen tarkistaa jälkikäteen otoksen perusteella, että vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmän kriteerejä on noudatettu (kriteerien ennakoarviointi on mahdotonta verotusmenettelyyn liittyvien erityispiirteiden takia).
- Yrityksen vaikeuksissa oloa tarkastellaan komission antamien tulkintaohjeiden mukaan pääsääntöisesti konsernitasolla (**yksi taloudellinen yksikkö**). Jos tarkastelu esimerkiksi osoittaa, että tukea hakeneen yrityksen emoyhtiö on taloudellisissa vaikeuksissa, ei tukea voida myöntää ko. tytäryhtiölle. Säännön tarkoituksena on estää tilanne, jossa vaikeuksissa oleva yritys perustaisi tytäryhtiön, jonka kautta tukea kanavoitaisiin vaikeuksissa olevaan liiketoimintaan.

² Maa- ja metsätalouden osalta kriteerit on esitetty maa- ja metsätalouden ja maaseutualueiden ryhmäpoikkeusasetuksen (702/2014) 2 artiklan 14 kohdassa.

Yksi taloudellinen yksikkö

Komission valtiontuen käsitetiedonannon kohdan 11 mukaan usean erillisen oikeushenkilön voidaan katsoa muodostavan yhden taloudellisen yksikön valtiontukisääntöjä sovellettaessa. Kyseinen taloudellinen yksikkö muodostaa tällöin tarkasteltavan yrityksen. Tältä osin unionin tuomioistuimien on katsonut ratkaisukäytännössään olennaisiksi olemassa olevat määräysvaltaan oikeuttavat omistusosuudet ja muut toiminnalliset, taloudelliset tai hallinnolliset yhteydet.³ Olennaista on näin, että mikä on yhden tahon kyky vaikuttaa muiden yhteisön tai ryhmän yritysten taloudelliseen käyttäytymiseen. Tämän ajatuksen tulisi ohjata yhden taloudellisen yksikön -määritelmää koskevaa analyysiä, riippumatta siitä, millä termillä yhteisöä tai ryhmää kutsutaan.

Komission painottaa jäsenvaltioille suuntaamassaan neuvonnassaan, että yhden taloudellisen yksikön arvioinnin tulee perustua objektiivisiin tekijöihin, kuten yhtiöjärjestyksen äänioikeuteen ja muihin erityisiin oikeuksiin tai taloudellisiin sidonnaisuuksiin. Huomioon tulee myös ottaa, että tämä selvitys tulee tehdä korkeimpaan mahdolliseen omistus-/hallintatasoon asti. EU:n valtiontukisäännöt eivät edellytä tukipäätöstä varten konsernitilinpäätöksen laatimista, vaikka tilinpäätös voidaan laatia ”ad hoc” rahoitustietojen laskemiseksi tukihakemuksen yhteydessä tehtävää arviointia varten.

Komission on neuvonnassaan todennut yleisesti myös, että mikäli konsernitasolla ei ole konsernitilinpäätöstä, niin tukiviranomaisen tulisi kuitenkin varmistaa, että vaikeuksissa oleville yrityksille myönnettävän tuen kieltoa noudatetaan näissäkin tilanteissa. Komission ohjeen mukaan näissä tilanteissa voidaan tehdä todennäköisyystarkastus, eli kaikki konserniin kuuluvien yksittäisten yksiköiden tappiot lasketaan yhteen ja arvioidaan ylittävätkö ne puolet konsernin omasta pääomasta (laskettuna yhteen kaikki konserniin kuuluvat yksittäiset yksiköt). Ehdotettu menetelmä antaa kuitenkin vain alustavan kuvan siitä, onko ryhmä vaikeuksissa. Jos tulos tämän menetelmän perusteella viittaa siihen, että ryhmä on vaikeuksissa, yksittäinen tuenhakija voi korjata tämän toimittamalla konsernitilinpäätöksen, josta käy ilmi, että vaikeuksissa olon edellytykset eivät täyty ryhmätasolla.

Komission on neuvonnassaan myös todennut, että poikkeuksellisissa tilanteissa, esimerkiksi jos kaikkia erillistilinpäätöksiä ei ole olemassa eikä niitä voida saada ilman liiallista hallinnollista taakkaa, arvioinnissa ei tarvitse olla mukana kaikkia konserniyhteisöjä edellyttäen, että arvioitavien yhteisöjen yhteenlaskettu osuus konsernin taseen loppusummasta on mahdollisimman suuri. Tuen myöntäjän tulee kohtuudella varmistua siitä, että kokonaisuutena arvioidut yksiköt antavat riittävän kuvan koko konsernin taloudellisesta asemasta ja että arvioimatta jääneiden yhteisöjen tilanne ei kokonaisuutena arvioiden todennäköisesti vaikuta vaikeuksissa olevan yrityksen kriteereihin.

³ Katso unionin tuomioistuimen tuomio 16.12.2010, *AceaElectrabel Produzione SpA v. komissio*, C-480/09 P, ECLI:EU:C:2010:787, 47–55 kohta; yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.1.2006, *Cassa di Risparmio di Firenze SpA ym.*, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, 112 kohta.

Vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmä:

EU:n valtioneuvoston päätösten mukaan:

yritys on vaikeuksissa, jos vähintään yksi seuraavassa käsiteltävistä viidestä ehdosta täyttyy. Pk-yrityksiin⁴ sovelletaan vain neljää ensimmäistä kriteeriä. Jos kyseessä on alle kolme vuotta toiminut pk-yritys⁵, yrityksen vaikeuksissa oloa arvioidaan ainoastaan kohtien C ja D nojalla.⁶

- A. On kyse *osakeyhtiöstä*, joka on menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi.

EU:n valtioneuvoston päätöksissä tällä tarkoitetaan tilannetta, jossa kertyneiden tappioiden vähentäminen rahastoista ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä johtaa negatiiviseen kumulatiiviseen määrään, joka on suurempi kuin puolet merkitystä osakepääomasta. Osakepääomaan lasketaan kuuluvaksi mahdolliset emissiovoitot.

Yleistä:

- Kun arvioidaan tilinpäätöksen ulkopuolisia eriä yrityksen omaa pääomaa lisäävinä tekijöinä, on yleisesti ottaen noudatettava erityistä harkintaa ja varovaisuutta. Jos yritys on viimeisimmän tilinpäätöksen perusteella menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan, mutta tiedossa on, että se on saamassa omaa pääomaa vahvistavaa rahoitusta, tukea voidaan myöntää vasta kun oman pääoman korjaantuminen on vahvistettu välitilinpäätöksessä tai ulkopuolisen hyväksytyn tilintarkastajan toimesta.
- ”Merkitty osakepääoma” on ymmärrettävä siten, että sillä viitataan kaikkiin pääomasijoituksiin, joita yhtiön nykyiset tai tulevat osakkaat tai osakkeenomistajat ovat tehneet tai ovat peruuttamattomasti sitoutuneet tekemään.⁷

⁴ Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä (pk-yritykset) tarkoitetaan lähtökohtaisesti yrityksiä, joiden palveluksessa on vähemmän kuin 250 työntekijää ja joiden vuosiliikevaihto on enintään 50 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma on enintään 43 miljoonaa euroa. Jos yrityksen pääomasta/äänimäärästä vähintään 25 prosenttia on yksin tai yhdessä toimivan julkisyhteisön hallussa, yritys katsotaan suuryritykseksi. Pk-yrityksen määritelmä on esitetty esimerkiksi yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen liitteessä 1 sekä mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä 6 päivänä toukokuuta 2003 annetussa komission suosituksessa K(2003) 1422 lopullinen (EUVL L 124, 20.5.2003).

⁵ Jos hakija on pk-yritys ja se on ollut olemassa alle yhden vuoden ajan, eikä tilinpäätöstä näin ollen ole laadittu, pääomanmenetystä ei voida arvioida (2 artiklan 18 kohdan a tai b alakohta). Näin ollen hakijatason arviointi voi koskea ainoastaan 2 artiklan 18 kohdan c ja d alakohdan edellytyksiä.

⁶ EU:n valtioneuvoston päätösten yhteydessä sovelletaan yllä käsiteltäviä yhden taloudellisen yksikön käsitettä ja ryhmän ikä riippuu ryhmän vanhimman jäsenen iästä. Vaikeuksissa oleva yritys on todennettava sekä konsernitason että tuen hakijatasolla. Samoin tulee määritellä myös kolmen vuoden ehto.

⁷ Asia C 347/20

- Yritykselle myönnetty pääomalaina luetaan EU:n valtioneuvoston päätösten vaikeuksissa olevan yrityksen kriteerejä tarkasteltaessa määrätyn edellytyksin yrityksen omaa pääomaa korjaavaksi eräksi.⁸
- B.** On kyse avoimesta yhtiöstä tai kommandiittiyhtiöstä (tai muusta sellaisesta yhtiöstä, jossa ainakaan joidenkin osakkaiden vastuuta yhtiön velasta ei ole rajattu) ja joka on menettänyt yli puolet tilinpäätöksen mukaisista omista varoistaan kertyneiden tappioiden vuoksi⁹.
- C.** Yritys on asetettu konkurssi- tai yrityssaneerausmenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi tai se täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset konkurssi- tai yrityssaneerausmenettelyyn asettamiselle velkojien pyynnöstä. Jos kyseessä on alle kolme vuotta toiminut pk-yritys, arviointiin sovelletaan ainoastaan tätä kohtaa.

Yleistä:

- Kriteerin sanamuodolla ”tai se täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset konkurssi- tai yrityssaneerausmenettelyyn asettamiselle velkojien pyynnöstä” tarkoitetaan käytännössä, että yritys *voitaisiin* asettaa konkurssiin tai aloittaa yrityssaneeraus. Edellä mainituista edellytyksistä säädetään tarkemmin konkurssilain 2 luvussa sekä yrityssaneerailain 6 §:ssä.

Arvioinnissa voidaan tältä osin kiinnittää huomiota erityisesti yrityksen maksukykyisyyteen. Yritystä voidaan pitää maksukyvyttömänä ja ”konkurssi-/saneerauskypsanä”, jos se on muuten kuin tilapäisesti kykenemätön maksamaan velkojaan niiden erääntyessä. Tilapäistä maksukyvyttömyys voi olla esimerkiksi tilanteessa, jossa yhtiön toiminta on sinänsä kannattavaa, mutta yksittäisestä liiketapahtumasta johtuva tappio vaarantaa tilapäisesti yrityksen toimintaedellytykset. Vireillä olevaa konkurssi- tai saneeraushakemusta voidaan puolestaan pitää vahvana merkinä yrityksen maksukyvyttömyydestä.

⁸ EU:n valtioneuvoston päätöksissä ei suoraan määritellä pääomalainojen suhdetta vaikeuksissa olevan yrityksen kriteereihin, eikä asiasta ole olemassa suoraan sovellettavaa komission tai Euroopan unionin tuomioistuimen valtioneuvoston päätöksiä koskevaa ratkaisukäytäntöä. Koska pääomalaina vertautuu yrityksen ”omiin varoihin tavallisesti luettaviin eriiin”, osakeyhtiölain (624/2006) mukainen pääomalaina on lähtökohtaisesti perusteltua rinnastaa omaan pääomaan EU:n valtioneuvoston päätösten vaikeuksissa olevan yrityksen määrittelyssä (pääoman menettämistä koskeva kriteeri ja velkaantumisasetusta koskeva kriteeri). Vastaavasti pääomalaina luetaan omaan pääomaan myös osakeyhtiölain 20:23 §:n mukaisessa varojen menettämistilanteessa, kun arvioidaan onko yhtiön oma pääoma negatiivinen ja pitääkö osakepääoman menettämisestä tehdä rekisterimerkintä. Viime kädessä pääomalainan suhde EU:n valtioneuvoston päätösten vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmään ratkeaa kuitenkin komission ja unionin tuomioistuimen ratkaisukäytännössä.

⁹ Omien varojen menettämistä koskevaa kriteeriä ei sovelleta esimerkiksi osuuskuntien, rekisteröityjen yhdistysten, maatalousyhtymien ja yksityisten elinkeinonharjoittajien kohdalla. Näiden yritystyyppien kohdalla vaikeuksissa oloa tarkastellaan ainoastaan kriteerin 3 nojalla.

- Koska yrityssaneerausmenettely päättyy Suomessa saneerausohjelman vahvistamiseen, lähtökohtana on, että saneerausohjelmassa oleva yritys ei ole vaikeuksissa oleva yritys, ellei se täytä muita vaikeuksissa olevan yrityksen määritelmän kriteereitä.

D. Yleistä ryhmäpoikkeusasetusta sovellettaessa yritys katsotaan vaikeuksissa olevaksi myös, jos yritys on saanut ns. pelastamistukea eikä ole vielä maksanut sitä takaisin tai on saanut rakenneuudistustukea ja on rakenneuudistussuunnitelman kohteena.

Suomessa pelastamis- ja rakenneuudistustukea myöntää käytännössä vain valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj. Tukiviranomainen voi tukea myöntäessään varmistaa kriteerin noudattamisen pelastamis- tai rakenneuudistustuen saannin tiedustelulla Finnveran lakiasiainyksiköstä.

E. *Suurten yritysten* katsotaan olevan vaikeuksissa edellä esitettyjen ehtojen lisäksi myös tapauksissa, joissa *kahden edellisen* vahvistetun vuositilinpäätöksen perusteella *molemmat* seuraavista ehdoista toteutuvat:

- Yrityksen velkaantumisaste on ollut yli 7,5 ja
- yrityksen käyttökatteen suhde nettorahoituskuluihin on ollut alle 1,0.

Velkaantumisaste lasketaan kaavalla:

$$\text{Velkaantumisaste} = \frac{\text{vieras pääoma}}{\text{oma pääoma}}$$

Käyttökate (EBITDA) suhde nettorahoituskuluihin lasketaan seuraavalla kaavalla:

$$\frac{\text{Liiketulos + poistot ja arvonalentumiset}}{\text{rahoituskulut - rahoitustuotot}}$$

Huom. Mikäli rahoitustuotot ovat rahoituskuluja suuremmat ja yrityksen käyttökate on positiivinen, ei tämän tunnusluvun (b) kriteerin katsota täyttyvän. Jos puolestaan käyttökate ja nettorahoitustuotot jäävät molemmat negatiiviseksi (rahoituskulut ovat suuremmat kuin tuotot), katsotaan tunnusluvun kriteerin täyttyvän. Tällöin yritys voi olla vaikeuksissa, mikäli myös velkaantumisasteen tunnusluvun kriteeri (a) täyttyy.

Oikaisut

Tunnuslukutarkastelu tehdään oikaisemattomiin tilinpäätöslukuihin. Poikkeuksen muodostavat kirjanpitoasetuksen (1575/1992) mukaisesti laaditussa tilinpäätöksessä poistoero sekä vapaaehtoiset ja

pakolliset varaukset, jotka muodostavat erilliset tase-erät oman ja vieraan pääoman erien välissä. Tunnuslukuja laskettaessa pakolliset varaukset lasketaan osaksi vierasta pääomaa ja vapaaehtoiset varaukset sekä poistoero voidaan hyväksyä omaa pääomaa lisäävänä eränä. Pääomalaina luetaan velkaantumisasetta laskettaessa omaan pääomaa kuuluvaksi eräksi. Omaan pääomaan tehdyissä lisäyksissä tulee kuitenkin noudattaa erityistä varovaisuutta.

Esimerkki 1

Yritys X Oy on suuri yritys. Yritystä ei ole asetettu tai voitaisi asettaa konkurssi- tai yrityssaneerausmenettelyyn. Onko Yritys X Oy tilinpäätöstietojen perusteella valtiontukisääntöjen tarkoittama vaikeuksissa oleva yritys?

Tuloslaskelma (tuhatta euroa)		
	1.1 - 31.12.2014	1.1 - 31.12.2013
Liikevaihto	40 678	31 739
Liiketoiminnan muut tuotot	3 838	4 666
Materiaalit ja palvelut	-33	-97
Henkilöstökulut	-19 281	-20 235
Poistot ja arvonalentumiset	-2 647	-2 556
Liiketoiminnan muut kulut	-45 524	-40 261
Liikevoitto/-tappio	-22 969	-26 745
Rahoitustuotot ja -kulut	-22 655	-20 453
<i>Voitto/tappio ennen satunnaisia eriä</i>	<i>-45 623</i>	<i>-47 198</i>
Satunnaiset erät	22 300	48 500
<i>Voitto/tappio ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja</i>	<i>-23 323</i>	<i>1 302</i>
Tuloverot	-168	-8 021
<i>Tilikauden voitto/tappio</i>	<i>-23 492</i>	<i>-6 719</i>

Tase (tuhatta euroa)		
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
Aineettomat hyödykkeet	3 950	5 786
Aineelliset hyödykkeet	3 474	3 360
Sijoitukset	350 845	375 507
<i>Pysyvät vastaavat yhteensä</i>	<i>358 268</i>	<i>384 654</i>
Vaihtuvat vastaavat		
Vaihto-omaisuus	102	41
Pitkäaikaiset saamiset	93 929	101 483
Lyhytaikaiset saamiset	66 993	76 828
Rahoitusarvopaperit	60 259	50 833
Rahat ja pankkisaamiset	25	9
<i>Vaihtuvat vastaavat yhteensä</i>	<i>221 308</i>	<i>229 193</i>
<i>Vastaavaa yhteensä</i>	<i>579 576</i>	<i>613 847</i>
VASTATTAVAA		
Oma pääoma		
Osakepääoma	35 000	35 000
Käyvän arvon rahasto	-24	-88
Muut rahastot	71 352	71 352
Edellisten tilikausien voitto	236 978	247 097
Tilikauden voitto/tappio	-23 492	-6 719
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>319 814</i>	<i>346 643</i>
Pakolliset varaukset	588	471
Vieras pääoma		
Pitkäaikainen vieras pääoma	128 069	135 156
Lyhytaikainen vieras pääoma	131 104	131 577
<i>Vieras pääoma yhteensä</i>	<i>259 173</i>	<i>266 733</i>
<i>Vastattavaa yhteensä</i>	<i>579 576</i>	<i>613 847</i>

Yrityksen taloudellisen tilanteen tarkastelu EU:n valtiontukisääntelyn vaikeuksissa olevan yrityksen kriteerien perusteella:

- 1) Onko yritys menettänyt yli puolet merkitystä osakepääomastaan kertyneiden tappioiden vuoksi?

Vähennetään kertyneet tappiot rahastoista ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä viimeisimmän tilinpäätöksen perusteella:

Käyvän arvon rahasto	-24
Muut rahastot	71 352
Yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavat erät yhteensä:	71 328
Edellisten tilikausien voitto	236 978
Tilikauden voitto/tappio	-23 492
<i>Omat varat ilman osakepääomaa yhteensä:</i>	+ 284 814

- ⇒ *Vaikka esimerkkiyrityksen kaksi viimeistä tilinpäätöstä ovat tappiollisia, yrityksessä ei ole kertyneitä tappioita. Kertyneiden tappioiden vähentäminen rahastoista ja kaikista muista yhtiön omiin varoihin tavallisesti luettavista eristä ei siten johda negatiiviseen kumulatiiviseen määrään, joka olisi suurempi kuin puolet merkitystä osakepääomasta (35 000 e). Yritys X Oy ei ole vaikeuksissa oleva ehdon 1 perusteella.*
- ⇒ Mikäli kyseinen yritys olisi vaikeuksissa ehdon 1 perusteella, täytyisi kertyneitä tappioita olla yli 88 828 euroa ($71\,328 - 88\,828 = -17\,500$, joka on negatiivinen kumulatiivinen määrä ja puolet merkitystä osakepääomasta 35 000). Tällöin oma pääoma laskisi alle puoleen osakepääomasta.

- 2) Täyttyvätkö *kahden edellisen* vahvistetun vuositilinpäätöksen perusteella *molemmat* seuraavista ehdoista?
- a) Yrityksen velkaantumisaste on ollut yli 7,5, ja
- b) yrityksen käyttökatteen suhde nettorahoituskuluihin on ollut alle 1,0.

a) Yrityksen velkaantumisaste

Yrityksen velkaantumisaste tilinpäätöksen 2014 perusteella:

$$\frac{259\,173 + 588}{319\,814} = 0,81 < 7,5$$

Yrityksen velkaantumisaste tilinpäätöksen 2013 perusteella:

$$\frac{266\,733 + 471}{346\,643} = 0,77 < 7,5$$

- ⇒ Sekä tilinpäätöksen 2014 että 2013 osalta yrityksen velkaantumisaste on ollut alle 7,5, joten yritys X ei ole vaikeuksissa ehdon 4a perusteella.

b) yrityksen käyttökatteen suhde nettorahoituskuluihin

Yrityksen käyttökatteen suhde nettorahoituskuluihin tilinpäätöksen 2014 perusteella:

$$\frac{-22\,969 + 2\,647}{22\,655} = -0,90 < 1$$

Yrityksen käyttökatteen suhde nettorahoituskuluihin tilinpäätöksen 2013 perusteella:

$$\frac{-26\,745 + 2\,556}{20\,453} = -1,2 < 1$$

- ⇒ Laskelman perusteella sekä vuosilta 2014 että 2013 yrityksen käyttökatteen suhde nettorahoituskuluihin on ollut negatiivinen ja siten alle 1.
- ⇒ Yritystä ei kuitenkaan pelkästään ehdon 5b perusteella voida luokitella vaikeuksissa olevaksi, koska kohdan 4 perusteella *molempien* ehtojen (a ja b) tulee täyttyä.

Johtopäätös: Yritys X ei ole vaikeuksissa oleva yritys valtiontukisääntöjen perusteella.

Vaikeuksissa olevan yrityksen määrittelyyn liittyvää erityissääntelyä

Yleistä de minimistukea eli ns. vähämerkityksistä tukea koskeva erityissääntely

Yleisen de minimis -asetuksen määritelmä vaikeuksissa olevasta yrityksestä poikkeaa EU:n valtiontukisääntöjen yleisestä määritelmästä. Toisin kuin muissa valtiontukisäännöissä, de minimis -asetuksen perusteella tukea voidaan myöntää vaikeuksissa olevalle yritykselle esimerkiksi suorana avustuksena, oman pääomanluonteisena sijoituksena tai pääomapanoksena, mutta ei lainana tai takauksena. Jos de minimis -tukea on tarkoitus myöntää lainoina tai takauksina, tukea myönnettäessä tulee siten arvioida seuraavia tunnusmerkkejä:

- 1) kaikkien yritysten osalta: onko tuensaaja asetettu konkurssi- tai yrityssaneerausmenettelyyn tai täyttääkö se Suomen lainsäädännössä vahvistetut edellytykset menettelyyn asettamiselle?

➔ Jos kriteeri täyttyy, yritykselle ei voida myöntää de minimis -tukea lainoina tai takauksina.

- 2) suuryritysten osalta: vastaako tuensaajan taloudellinen tilanne vähintään luottoluokitusta B-?

➔ Jos luottoluokitus on tätä huonompi, yritys katsotaan vaikeuksissa olevaksi (vaikka ensimmäinen kriteeri ei täyttyisi), eikä sille voida myöntää tukea lainoina eikä takauksina de minimis -asetuksen perusteella.

Muuta erityissääntelyä

Komissio on antanut valtiontukien alalla runsaasti tiedonantoja ja suuntaviivoja, joissa säädetään tuen hyväksyttävyyden edellytyksistä. Kuten edellä on todettu, näissä säännöissä lähtökohtaisesti kielletään tuen myöntäminen vaikeuksissa olevalle yritykselle. Tähän pääsääntöön on kuitenkin joitain poikkeuksia. Näistä keskeisimmät ovat:

- Riskirahoitussuuntaviivat (2021/C 508/01); suuntaviivoja sovellettaessa sellaisia pk-yrityksiä, jotka ovat toimineet millä tahansa markkinoilla enintään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 21 artiklassa säädetyn tukikelpoisuusan ja täyttävät riskirahoitussijoitusten edellytykset valitun rahoituksen välittäjän toteuttaman due diligence -prosessin perusteella, ei kuitenkaan pidetä vaikeuksissa olevina yrityksinä, elleivät ne ole maksukyvyttömyysmenettelyn kohteena tai täytä kansallisen lainsäädännön mukaisia perusteita maksukyvyttömyysmenettelyn aloittamiselle velkojien pyynnöstä.
- Tietyt valtiontukisäännöt, joiden soveltamisalasta ei ole lainkaan rajattu pois tuen myöntämistä vaikeuksissa oleville yrityksille. Tällaisia sääntöjä ovat mm. yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja (SGEI, Services of General Economic Interest) koskeva komission päätös (2012/21/EU), SGEI de minimis -asetus (komission asetus 2023/2832 sekä meriliikenteen valtiontukisuuntaviivat (C(2004) 43).